

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

10/S-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ S/10 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ходим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулов Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилевич – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат ҳавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Эргашев Икром Абдурасулович – юридик фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

Норматов Бекзод Ақром ўғли – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори, Тошкент давлат юридик университети.

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги

Тошкент давлат педагогика университети,
Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология
фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги
Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Карамаддиновна –
психология фанлари доктори, доцент,
Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари
доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт
бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология
фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон
миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари
доктори, профессор, Ўзбекистон миллий
университети;

Содиқова Шоҳида Мархабобовна – социология
фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон
халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар
доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор,
Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар
доктори, доцент, Ўзбекистон миллий
университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг
долзарб муаммолари**” электрон
журнали 2020 йил 6 август куни 1368-
сонли гувоҳнома билан давлат
рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой
тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-
уй. Электрон манзил:
scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

Norbekov Ahmadjon Norbekovich

XX-ASRNING BIRINCHI YARMIDA O'ZBEKISTONNING SIYOSIY -IJTIMOIY VA IQTISODIY

HOLATI 11-18

Eliboyev Ozodjon Po'lat o'g'li

BAQTRIYANING KUSHONIYLAR DAVRI SHAHARSOZLIGI VA ME'MORCHILIGI..... 19-23

Нуритдинова Нодира Сирожовна

XX-АСР БОШЛАРИДА ТУРКИСТОН ЎЛКАСИДА ТАЪЛИМ ТИЗИМИ (СЕНАТОР К.К. ПАЛЕН

ТАФТИШ МАТЕРИАЛЛАРИ АСОСИДА)..... 24-28

Чориев Шоҳрух Холтура ўғли

ЎРТА ОСИЁ ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИДА САРОЙ АРХИТЕКТУРАСИ ИЖТИМОИЙ

СТРАТИФИКАЦИЯНИ ЎРГАНИШ МАНБАСИ СИФАТИДА 29-38

Жумаева Шоира Бердияровна

МАРКАЗИЙ ОСИЁ МИНТАҚАСИДА ЗИЁРАТ ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА

МУҚАДДАС ҚАДАМЖО ВА ЗИЁРАТГОҲЛАРНИНГ ЎРНИ 39-43

Jo'rayev Muxriddin Xasanovich

MOVAROUNNAHRLIK MUHADDISLARNING ILMIY SAFARLARI VA SAFAR YO'LLARI

GEOGRAFIYASI..... 44-51

Муқимова Рисолат Рустамжон қизи

ЗИЁРАТ МАРОСИМЛАРИДА ТАБИАТ КУЛЬТИ БИЛАН БОҒЛИҚ УРФ-ОДАТЛАР 52-56

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Абдуллаев Алтинбек Янгибаевич

ДОННИ ҚАЙТА ИШЛАШ КОРХОНАЛАРИДА ТЎЛОВ ҚОБИЛИЯТИ БОШҚАРУВ ҲИСОБИНИНГ

ИЛМИЙ – МЕТОДОЛОГИК ЁНДОШУВИ 57-69

Baxriddinova Yulduz Baxriddinovna

MINAQALARDA FARMATSEVTIKA SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING ZARURIYATI 70-75

Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI YETISHTIRISHDA AGROBIOKIMYO XIZMATLARINI

TAKOMILLASHTIRISHNING OBYEKTIV ZARURATI 76-86

Ибадуллаев Дилшад Ибрагимович

ИНВЕСТИЦИЯ САЛОҲИЯТИНИ МИНТАҚА ИҚТИСОДИЁТИГА ТАЪСИРИНИ

ЭКОНОМЕТРИК БАҲОЛАШ АСОСЛАРИ 87-92

Исламтудинова Дина Файзрахмановна

АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ

УЗБЕКИСТАН 93-102

Qobiljon Isaev

O'ZBEKISTONNING JAHON SAVDO TASHKILOTIGA (JST) A'ZO BO'LISHINI IQTISODIY

BAHOLASH 103-110

09.00.00 – FALSAFA FANLARI*Xaitov Elmurod Bekmurodovich*

O'ZBEKISTONDA "AHOLI HAYOT SIFATI"GA ASOSIY YONDOSHUVLAR: MUAMMO VA YECHIMLAR (IJTIMOIY-FALSAFIY TAHLIL) 111-116

Расулов Зоҳиддин Усарович

СПОРТ ЭСТЕТИКАСИ: РИТМ, ХАРАКАТ ВА МАДАНИЯТНИНГ УЙЎНЛИГИ 117-122

Тавмурадов Жамшид Элмурадович

АБДУЛҚОДИР БЕДИЛНИНГ ҲАЁТ ЙЎЛИ: ФАЛСАФА ВА АДАБИЙ МЕРОС 123-128

Davronov Otabek Ulug'bek o'g'li

YUSUF QORABOG'IIY SHAXSIYATI VA FALSAFIY-ILMIY MEROSI 129-132

Muxtorova To'tixon Solijonovna

FALSAFA FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR: METODLAR VA AMALIYOTLAR 133-137

Akramov G'iyosiddin Najmiddinovich

MARGINALLASHUV TUSHUNCHASINING IJTIMOIIY-FALSAFIY TAHLILI 138-142

Ahmedova Dilrabo

DINIY BAG'RIKENGLIKNING YOSHLAR IJTIMOIIY, MA'NAVIY QIYOFASI SHAKLLANISHIDAGI IJTIMOIIY POTENSIALI 143-150

11.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI*Abdunabiyev Sunnat Botirovich*

IBN BATTUTANING «SAYOHATNOMA» ASARIDA TARIXIY SHAXSLAR NOMINING TARJIMADA BERILISHI 151-159

Seytnazarova Injayim

ADABIYOTSHUNOSLIK SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAHLILI 160-168

Tukhtakhodjaeva Zulfya

PHRASEOLOGY AS A SUBSYSTEM OF THE ENGLISH VOCABULARY 169-174

Abdusalamov Doniyor Togayali ogli

REFLECTION OF THE CONCEPT OF «POLITENESS» IN THE PHRASEOLOGICAL AND PAREMIOLOGICAL RESERVOIRS OF THE COMPARED LANGUAGES 175-179

Axmedov Anvar Botirovich

TILNING NOMINATSIYA TIZIMIDA O'ZLASHMA SO'ZLAR 180-184

Aminov Farrukh Komiljon Ugli

THE EVOLUTION OF MEDIA DISCOURSE: FROM TRADITIONAL FORMS TO MULTIMODAL REPRESENTATIONS IN DIGITAL SPACES 185-193

Sharipov Bobur Salimovich

RETSIPROKLI SEMANTIK DERIVATSIYA 194-201

Abduganiyeva Zebuniso Abduhafizovna

ILMIY DISKURSNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 202-205

Samatov Farxod Muminovich

O'ZBEK VA INGLIZ TILIDA "TV" SEMANTIK MAYDONI LEKSIK BIRIKLARINING SO'Z YASALISH XUSUSIYATLARI (ABBREVIATURALAR MISOLIDA) 206-210

Kendjayeva Zemfira

METAFORIK POLISEMIYANING LINGVISTIK YUMORI..... 211-216

Abdullayeva Nilufar Ramazonovna, Uzoqova Durdona Baxtiyor qizi

INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA «HID», «IS» KONSEPTINING SEMANTIK TAHLILI 217-221

Saydullayeva Dilrabo Ilxom qizi

ALISHER NAVOIYNING "NASOYIM UL-MUHABBAT" TAZKIRASI VA SULAMIYNING "TABAQOT US-SUFIYA" ASARLARI O'RTASIDAGI MUSHTARAKLIKLER 222-226

Шарапова Лола Станиславовна

ИЛЛЮЗИЯ И РЕАЛЬНОСТЬ В КОНТЕКСТЕ МАГИЧЕСКОГО РЕАЛИЗМА..... 227-232

Ҳакимова Мастура Файзиллаевна

ИНГЛИЗ ВА ЎЗБЕК МАҚОЛЛАРИНИНГ МИЛЛИЙ ДУНЁ ТАСВИРИНИ АКС ЭТИШДАГИ АҲАМИЯТИ ВА ЛЕКСИК МАЪНОНИНГ РИВОЖЛАНИШИ (КЕНГАЙИШИ) 233-239

Mo'soyeva Hayitgul O'roqovna

"HEART" – "YURAK" SO'ZLI METAFORALARINING INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI KOGNITIV TAHLILI 240-245

Mamataliyeva Navbahor Xujamberdiyevna

INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA TEZ AYTISHLARNING STRUKTURAVIY TAHLILI 246-250

Багаутдинова Ильмира Салаватовна

ВЛИЯНИЕ РОДНОГО ЯЗЫКА НА ПРОИЗНОШЕНИЕ В ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ 251-255

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Nuraliyev Oyatillo Abduvaliyevich

EFFECTIVE PRACTICES FOR DRAWING YOUNG TALENT TO UZBEKISTAN'S PUBLIC CIVIL SERVICE 256-268

Алиев Асилбек Кадирович

ВОПРОСЫ ОТГРАНИЧЕНИЯ МАССОВЫХ БЕСПОРЯДКОВ И ГРУППОВОГО ХУЛИГАНСТВА 269-275

Hong Weixing

INTERNATIONAL LAW AS THE FOUNDATION FOR THE DEVELOPMENT OF TRADE AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN UZBEKISTAN AND CHINA 276-284

Султанова Сабохат Алишеровна

ПЕРСПЕКТИВЫ ДАЛЬНЕЙШЕГО РАЗВИТИЯ ОЦЕНКИ РЕГУЛЯТОРНОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 285-290

Jonuzoqova Yulduz Izzatulla qizi

O'ZBEKISTONNING AXBOROT TEXNOLOGIYALARI SOHASIDAGI TRANSMILLIY JINOYATLARGA QARSHI KURASH MASALALARI 291-298

Абдусамиева Дилрабо Абдувахоб кизи

ПРЕВЕНТИВНАЯ ФУНКЦИЯ ПОСТПЕНИТЕНЦИАРНОЙ РЕСОЦИАЛИЗАЦИИ 299-304

Khalikov Khayot

THE ROLE OF MODEL UNITED NATIONS IN SHAPING GLOBAL LEADERS AND LAWYERS: A CASE STUDY ON UZBEKISTAN'S YOUTH 305-311

Даулетова Динара Даулетовна

ПРИЧИНЫ И УСЛОВИЯ, СПОСОБСТВУЮЩИЕ ХИЩЕНИЮ ЧУЖОГО ИМУЩЕСТВА .. 312-317

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Толипов Бахтиёр Хамитович

БЎЛАЖАК ИҚТИСОДЧИЛАРДА АНАЛИТИК ТАФАККУРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ
САМАРАДОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ ПЕДАГОГИК ВОСИТАЛАРИ 318-324

Собирова Гулибарно Зайнитдин қизи

ТЕХНОЛОГИИ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ
РУССКОГО ЯЗЫКА 325-335

Xolmatova Ziroatxon Anvarovna

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING TASHXISLASH KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA
INNOVATION-METODOLOGIK YONDASHUVLAR 336-339

Abduxoliqov Sardor Safarovich

YOSH DZYUDUCHILARNI JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA HARAKATLI
O'YINLARNING O'RNI 340-344

Usmonova Mohizoda Avazjon qizi

GLOBOL TA'LIM MUHITIDA TALABALARNING MULOQOT MADANIYATINI INTEGRATIV
YONDASHUV ASOSIDA RIVOJLANTIRISH TIZIMI 345-348

Xodjiyeva Zumrad

MEZONLARGA ASOSLANGAN BAHOLANISHNING CHEKLANGAN DOIRASI 349-352

Turdiyev Ismoil Allayorovich

OLIY TA'LIM HAYOTIDA MA'NAVIY-MA'RIFIY ISHLARNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI
HAQIDA 353-358

Ibadullaev G'ayrat Akmuradovich

BO'LAJAK FIZIKA-ASTRONOMIYA O'QITUVCHILARINING KOMPETENTLIGINI
RIVOJLANTIRISH METODLARI 359-364

Ishonkulov Sherali Sharifovich

TALABALARNING IJODIY QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISH VOSITASI SIFATIDA RAQAMLI
DASTURLARDAN FOYDALANISH 365-372

Raxmatov Rafik G'ayratovich

IMKONIYATI CHEKLANGAN O'QUVCHILAR RIVOJLANISHIDA TURMUSH TARZINI
SOG'LOMLASHTIRISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK
IMKONIYATLARI 373-378

Xalmuratova Shaxnoza Bekmurzaevna

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING RISKOLOGIK MADANIYATINI
SHAKLLANTIRISH TAMOIYILLARI 379-383

Meliboyeva Nodira Qaxramanjanovna

MIRSODIQ TOJIYEV MEROSI (CHANG UCHUN YARATGAN ASARLARI MISOLIDA) 384-387

Qodirov Mirjalol Tolmasovich

TA'LIMDA GIPERMATNLI AXBOROT MODELLARINI QURISHNING ZAMONAVIY
TEKNOLOGIYALARI VA ASPEKTLARI 388-392

Karimova Aziza

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI SCAMPER TEXNIKASI ORQALI BOLALARNING KREATIV
TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHGA O'RGATISH METODIKASI 393-399

Nishonov Nodir Alimjanovich

BO`LAJAK O`QITUVCHILARDA FUTUROLOGIK TAHLIL QILISH KO`NIKMALARINI

RIVOJLANTIRISHNING MUHIM ASPEKTLARI 400-404

Xidirova Durdona Muxtorovna

SINERGETIK YONDASHUV ASOSIDA O`QUVCHI QIZLARNI IJTIMOIMADANIY

MUNOSABATLARGA TAYYORLASH MEKANIZMLARI 405-408

09.00.00-FALSAFA FANLARI – PHILOSOPHICAL SCIENCES**Received:** 10 December 2024**Accepted:** 15 December 2024**Published:** 25 December 2024*Article / Original Paper***MAIN APPROACHES TO THE “QUALITY OF LIFE OF THE POPULATION” IN UZBEKISTAN: PROBLEMS AND SOLUTIONS (SOCIO-PHILOSOPHICAL ANALYSIS)****Khaitov Elmurod Bekturodovich**

(PhD) Head of the Department of “Scientific Research, Innovations and Work with Gifted Students” of the University of Science and Technology.

elmurodxaitov3@gmail.com

Abstract. The article puts forward scientific and theoretical proposals and recommendations on improving the quality of life of the population, and analyzes the achievements of world experience. The facts on which areas and spheres of improving the quality of life of the population are justified by the norms of development of society and the state.

Keywords: Uzbekistan, the concept of “Quality of life”, “quality of life of the population”, “standard of living”, poverty, Standard of living of the population, Quality of life index.

O‘ZBEKISTONDA “AHOLI HAYOT SIFATI”GA ASOSIY YONDOSHUVLAR: MUAMMO VA YECHIMLAR (IJTIMOIY-FALSAFIY TAHLIL)**Xaitov Elmurod Bekturodovich**

S.f.f.d (PhD), Fan va texnologiyalar universiteti “Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va iqtidorli talabalar bilan ishlash” bo‘limi boshlig‘i.

Annotatsiya. Maqolada aholini hayot sifatini oshirish bo‘yicha ilmiy-nazariy taklif va tavsiyalar ilgari surilgan bo‘lib, jahon tajribasi yutuqlari tahlil qilindi. Aholining qaysi yo‘nalishlarda va sohalarida hayot sifatini yaxshilash borasidagi faktlar jamiyat va davlat taraqqiyotining normalari orqali asoslantirildi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston, “Hayot sifati” tushunchasi, “aholi hayot sifati”, “turmush darajasi”, kambag‘allik, Aholining hayot darajasi, Hayot sifati indeksi.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI10Y2024N12>

Kirish. O‘zbekiston mustaqillikka erishgandan so‘ng, jamiyatda bozor iqtisodiyotiga o‘tish jarayonida aholini ijtimoiy himoyasini ta‘minlash davlat siyosatining bosh yo‘nalishi bo‘lib qoldi. Binobarin, mamlakatda o‘tkazilayotgan barcha islohotlarning asl maqsadi insonga munosib turmush sharoitlarini vujudga keltirishdir. Birinchi Prezident Islom Karimov tomonidan ishlab chiqilgan, jahon tan olgan besh tamoyilning muhim qismi “aholini kuchli ijtimoiy himoyalash” ekanligi ham shu bilan bog‘liqdir. O‘zbekiston hukumati ana shu besh tamoyil asosida o‘tish davrida aholini ijtimoiy himoyalash yuzasidan zarur choralar ko‘rdi. Bu choralar odamlarning turmush darajasini keskin pasayib ketishining oldini olishda muhim rol

o'ynadi hamda respublikada osoyishtalik va barqarorlikni saqlash omili bo'ldi. Masalan, mustaqillikning dastlabki murakkab, iqtisodiy tanglik yillarida odamlarning turmush darajasini normallashtirish maqsadida davlat yo'li bilan boshqarishning ko'pdan-ko'p usullari va uslublaridan foydalanildi.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishganidan buyon ijtimoiy soha doim davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib kelgan. So'nggi yillarda Prezident Shavkat Mirziyoev rahbarligida ijtimoiy sohani isloh qilish, aholining turmush darajasini yaxshilash va fuqarolar huquqlarini himoya qilish borasida keng qamrovli islohotlar amalga oshirilmoqda. So'nggi yillarda O'zbekiston ijtimoiy sohani rivojlantirishda katta qadamlar qo'ydi. Jumladan, aholini ijtimoiy himoyalash mexanizmlarini hayotga tatbiq qilinar ekan, ta'lim sohasi, sog'liqni saqlash sohasi, aholiga uy-joy qurish masalasi, aholiga ijtimoiy yordam ko'rsatish masalasi, kambag'alikga qarshi kurash masalasi davlat siyosatining ustivor darajasiga ko'tarilganligiga guvoh bo'ldik.

Ushbu sohalardagi islohotlar aholining hayot sifatini yaxshilash, davlat xizmatlarini adolatli va shaffof qilish, adolatli va farovon jamiyat qurish davlatni va jamiyatni bosqichma-bosqich modernizatsiya qilishga qaratilgan.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi. “Hayot sifati” tushunchasi 1960-yillarda AQShda jamiyat taraqqiyotining yangi maqsadlarini shakllantirish maqsadida siyosiy kontekstda faol qo'llanila boshlandi. Bu atama ilmiy-uslubiy kontekstda — iqtisodiy ko'rsatkichlarni topishga urinish sifatida mamlakatlar farovonligi, yalpi milliy mahsulotga (YaIM) muqobillik [1] sifatida ilmiy adabiyotlarda ko'rinish bera boshladi.

Amerika siyosatchilarining “hayot sifati” haqida taniqli hayratlanarli bayonotlari mavjud bo'lib, bular jamiyat taraqqiyoti aholini farovon yashashga, umri davomida sifatli turmush kechirishga bo'lgan “aholi hayot sifati formula”sini amaliyotga olib kirish yo'llarini izlay boshladi.

O'tgan asrning 1964 yillarida AQSh prezidenti Lindon Jonson “buyuk jamiyatni qanday qurish” mumkin degan savolga javob bilan emas, balki “buyuk jamiyat qanday qurish qanchalik yaxshi?” degan savolga javob bilan shug'ullanishi kerak, degan tezisni ilgari surdi.

Keyinroq 1968 yildagi prezidentlikga nomzod Robert Kennedi “Yalpi milliy mahsulot” nutqida shunday dedi: “Biz juda uzoq vaqt davomida shaxsiy tajriba va jamoat qiymatini oddiy yig'ish bilan o'lchadik” dedi. Moddiy narsalar hozirda YaIM bolalarimizning sog'lig'i, ularning ta'lim sifati va o'yinidan zavqlanishini hisobga olmaydi. Unga she'riyatimizning go'zalligi ham, nikohlarimizning mustahkamligi ham, ommaviy muhokamalarning zakovati ham kirmaydi... U hayotimizni mazmunli qiladigan narsadan tashqari hamma narsani qisqacha o'lchaydi” [2; Elektron manba].

“Hayot sifati” tushunchasiga asosiy yondashuvlar dastlab Qo'shma Shtatlardagi utilitar falsafaning kuchli an'anasi va ruhiy salomatlik bo'yicha tadqiqotlarning ko'payishi hayotning idrok etilgan sifati tushunchasi birinchi o'ringa chiqqan muhitni yaratdi. Ijtimoiy psixolog Angus Kempbell “hayot sifati tomoshabinning ko'z o'ngida bo'lishi kerak” deb yozgan. (Kampbell, 1972: 442). Ushbu yondashuv “sub'ektiv” deb ataladi.

Shuni ta'kidlash kerakki, “hayot sifati” tushunchasiga “sof” manbaga yo'naltirilgan yondashuv, bu shaxsning fikri va his-tuyg'ularini istisno qiladigan, qisqa vaqt ichida mashhur bo'lgan. Deyarli darhol tadqiqotchilar bu eng yaxshisi degan konsensusga kelishdi.

Ob'ektiv va sub'ektiv ko'rsatkichlar yordamida hayot sifatini o'lchashda Finlyandiya sotsiologi Erik Allardt 1970-yillarda "Skandinaviya mamlakatlaridagi farovonlikning qiyosiy tadqiqoti"ni o'tkazdi.

Insonning barcha ehtiyojlari uch toifaga bo'linadi: egalik qilish, sevishtirish va mavjud bo'lish. Har bir toifa uchun qoniqishning ob'ektiv va sub'ektiv ko'rsatkichlari ko'rib chiqildi. 1984 yilda nemis sotsiologi Wolfgang Zaif bir xil yashash sharoitlarini juda boshqacha baholash mumkinligini yozgan.

Kambag'al sharoitda yashovchi odamlar ko'pincha ko'proq qoniqishadi, badavlat odamlar esa o'zlarining yashash sharoitlaridan norozi bo'lishlari mumkin.

Aholining turmush darajasi va sifati ko'rsatkichlari tizimini ishlab chiqish bilan bog'liq masalalarni ilmiy tushunish kapitalizmning tug'ilishi davrida boshlangan. Bu yo'nalishdagi tadqiqotlarni V.Petti [3; 324 s] asarlarida uchratish mumkin, F.Kesney aholi turmush darajasini oshirishning real manbalariga baho bergan [4; 521 s], A.Smit aholi o'rtasida qashshoqlikning tarqalishidan xavotirda edi. Mehnatkashlar ommasi va odamlarning o'z farovonligini oshirishga intilishi tabiiy deb hisoblangan. J.M.Keyns va A.Marshall daromad darajasining oshishini ta'minlaydigan moliyaviy shart-sharoitlarni shakllantirish nazariyasini rivojlantirishga katta hissa qo'shdilar. aholining turmush tarzi [5; 415 s]. Marks "turmush darajasi" toifasining iqtisodiy va ijtimoiy mazmunini ham ochib beradi [6; 839 s].

Muhokama va natijalar. Hayot sifati Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti tomonidan "shaxsning hayotdagi mavqeini, yashayotgan madaniyat va qadriyat tizimlari kontekstida va ularning maqsadlari, umidlari, standartlari va tashvishlariga nisbatan baholashdir" deb ta'riflanadi. Hayot sifati ko'rsatkichlari orasida boylik, bandlik, atrof-muhit, jismoniy va ruhiy salomatlik, ta'lim, dam olish va bo'sh vaqt, ijtimoiy tegishlilik, diniy e'tiqodlar, xavfsizlik va erkinlik kiradi. Hayot sifati keng kontekstga ega bo'lib, xalqaro rivojlanish, sog'liqni saqlash, siyosat va bandlik sohalarini o'z ichiga oladi. Sog'liq bilan bog'liq reytingi hayot sifati va uning sog'liq bilan bog'liqligini aniqlaydi [7].

Hayot sifatini baholovchi bir nazariya *Applied Research in the Quality of Life* jurnalida keltirilgan bo'lib, ekologiya, iqtisodiyot, siyosat va madaniyatni o'z ichiga oladi. Masalan, madaniyat sohasida hayot sifati quyidagi subdominlarga bo'linadi:

- E'tiqod va g'oyalar
- Ijodkorlik va hordiq
- O'rganish va ilmiy izlanish
- Jins va avlodlar
- Identifikatsiya va ishtirok etish
- Xotira va kelajakni tasavvur qilish
- Farovonlik va salomatlik

Bu tasavvurlar doirasida erkinlik, inson huquqlari va baxt kabi tushunchalar ham kiritilgan. Ammo, baxt subyektiv va o'lchash qiyin bo'lgani sababli, boshqa o'lchovlar ko'pincha ustunlikka ega bo'ladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, baxt o'lchov qilingan taqdirda ham, daromadning ortishi bilan keladigan qulayliklar baxtni yetarli darajada oshirmaydi. Natijada, turmush darajasi baxtning o'lchovi sifatida qabul qilinmasligi kerak. Shu bilan birga, inson xavfsizligi tushunchasi ham ba'zan hayot sifati bilan bog'liq deb hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi prezidentining 2020 yil 24 yanvarda Oliy Majlisga yo'llagan murojaatnomasida kambag'allikka qarshi kurash iqtisodiy rivojlanish siyosatimizda ustuvor vazifa etib belgilandi.

“Kambag'allikni kamaytirish – bu aholida tadbirkorlik ruhini uyg'otish, insonning ichki kuch-quvvati va salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish, yangi ish o'rinlari yaratish bo'yicha kompleks iqtisodiy va ijtimoiy siyosatni amalga oshirish, demakdir”, deb ta'kidlangan edi murojaatda.

Iqtisodiyot qonunlariga asosan, “kambag'allik kambag'allikni keltirib chiqaradi”. Mazkur jarayon bir necha sabablarga ko'ra sodir bo'ladi.

Birinchidan, daromadlari past mamlakatlar sifatli ta'lim va sog'liqni saqlash uchun yetarlicha pul sarflay olishmaydi, kambag'al aholi esa sifatli pullik ta'lim va tibbiyot xizmatlarga qurbi yetmasligi sababli inson salohiyati pasayib, kambag'allikdan qochib qutula olmaydilar.

Ikkinchidan, kambag'al aholining daromadlari pasayib borgan sari, iste'mol bozorining sig'imi mutanosib ravishda kichrayib boradi va buning natijasida sanoat mollari, qishloq xo'jaligi mahsulotlari va ayniqsa, xizmatlarga bo'lgan talab pasayib boradi. Bu esa, o'z navbatida, iqtisodiy taraqqiyotga to'sqinlik qiladi, budget daromadlarini kamaytiradi va kambag'allarni ijtimoiy jihatdan qo'llab-quvvatlash imkoniyatini kamaytirib yopiq siklik jarayon ko'rinishiga keladi.

Uchinchidan, aksariyat hollarda kambag'allarning dunyoqarashi daromad yuqori bo'lganlardan farq qiladi. Yuqorida aytib o'tilgan sabablarga ko'ra, ular orasidan ijodkor va tadbirkorlik qobiliyatiga ega insonlarning yetishib chiqishi ehtimoli kamroq. Shuningdek, odatda kambag'al oila a'zolari orasida jinoyatchilik ko'rsatkichlari nisbatan yuqoriroq bo'ladi [8].

Boshqacha qilib aytganda, kambag'allikni keltirib chiqaruvchi omillar mamlakatda inson salohiyatini rivojlantirishga, ishlab chiqaruvchi kuchlarning rivojlanishi va aholining iqtisodiy faoliyatiga to'sqinlik qiladi.

O'zbekistonda oxirgi uch yil mobaynida kambag'allikni kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar natijasida aholi jon boshiga real jami daromad 43,9 foizga, o'rtacha hisoblangan nominal oylik ish haqi 79,7 foizga yoki 2016 yildagi 1293,8 ming so'mdan 2019 yilda 2324,5 ming so'mga oshdi.

Jahon bankining “O'zbekiston fuqarolarini tinglab” loyihasi doirasida, uy xo'jaliklari orasida o'tkazilgan so'rovnoma natijalariga ko'ra, 2020 yilning yanvar-mart oylari uchun o'rtacha kambag'al xonadonning oylik daromadi taxminan 1,5 million so'mni tashkil etib, taqqoslama narxlarda bu ko'rsatkich o'tgan yilning mos davriga nisbatan 12 foizga oshgan.

Ta'kidlash joizki, O'zbekiston Respublikasi prezidenti Shavkat Mirziyoyev O'zbekistondagi kambag'allikni bartaraf etish muammosini strategik vazifa sifatida kun tartibiga qo'ydi.

Aholining hayot darajasi va sifati ko'rsatkichlari tizimini o'rganishning uslubiy asosi bunday tizimlarni rivojlantirishning muhim jihati hisoblanadi. U odamlar hayotining turli tomonlarini o'lchash va tahlil qilishda qo'llaniladigan kontseptual tamoyillar, yondashuvlar va usullarni belgilaydi. Bunday tadqiqotlarning uslubiy asosining asosiy elementlaridan ba'zilar quyidagilardan iborat:

1. Ko'p tarmoqli yondashuv: hayot darajasi va sifati ko'rsatkichlari tizimini o'rganish hayotning turli sohalarini hisobga olishni talab qiladi, masalan, iqtisodiyot, sotsiologiya,

demografiya, sog'liqni saqlash, ta'lim va boshqalar. Aholining turmush darajasini to'liqroq tushunish uchun metodologiya turli fanlarni birlashtirishi va ularning o'zaro bog'liqligini hisobga olishi kerak.

2. Ob'ektiv va sub'ektiv ko'rsatkichlar: o'lchanadigan ko'rsatkichlarni (masalan, daromad, ta'lim darajasi, umr ko'rish davomiyligi), shuningdek, sub'ektiv baholash va aholining fikrlarini (masalan, hayotdan qoniqish, baxt darajasi) o'z ichiga olishi kerak. Bu aholining hayot sifati va qoniqish darajasi to'g'risida to'liqroq tasavvurga ega bo'lish imkonini beradi

3. Ishonchli ma'lumotlardan foydalanish: metodologiya turli manbalar, jumladan, statistik idoralar, aholini o'rganish orqali to'planadigan ishonchli va aniq ma'lumotlarga asoslanishi kerak. Haqiqatni to'g'ri aks ettirish uchun vakillik namunalari va ma'lumotlarni yig'ish usullaridan foydalanish muhimdir. Ushbu maqolada asosan hayot sifatining eng muhim parametrlari va individual komponentlarini qisman baholash bilan birlashganda integral yondashuv asosida yaratilgan Numbeo onlayn platformasining statistik ma'lumotlaridan foydalanilgan. Ushbu platforma davlatlararo va mintaqalararo taqqoslash, indekslarni tuzish va tahlil qilish imkonini berdi.

Hayot sifati indeksi shahar yoki mamlakatda umumiy hayot sifatini baholashdir. Bu hayot sifatiga ta'sir qiluvchi turli omillarni, jumladan, sotib olish qobiliyati, ifloslanish darajasi, uy-joyning arzonligi, yashash narxi, xavfsizlik, tibbiy xizmat sifati, sayohat vaqti va iqlim sharoitlarini hisobga oladi. Indeks qiyosiy ko'rsatkich bo'lishi uchun mo'ljallangan, bu yerda indeksning yuqori qiymati hayot sifatini ko'rsatadi. So'rovlar veb-saytga tashrif buyuruvchilarning hayot sifatining turli jihatlari haqidagi tasavvurlari va tajribalarini qayd etadi. Numbeo onlayn platformasi to'g'ri va dolzarb ma'lumotlarni taqdim etishga, potentsial spamni filtrlashga va har bir shahar yoki mamlakat uchun etarli a'zolar mavjudligini ta'minlashga intiladi. Indeks har bir omilga uning ahamiyatiga qarab og'irliklarni belgilaydigan empirik formula yordamida hisoblanadi. Numbeo onlayn platformasi tomonidan qo'llaniladigan maxsus formula o'zgarishi mumkin. U har bir omil bo'yicha to'plangan ma'lumotlarni birlashtirib, ma'lum bir joyda hayot sifatini ifodalovchi raqamli qiymatni ishlab chiqaradi. Hayot sifati indeksi (qanchalik yuqori bo'lsa, shuncha yaxshi) - bu quyidagi omillarni hisobga oladigan empirik formuladan foydalangan holda umumiy hayot sifatini baholash:

- sotib olish qobiliyati indeksi (qanchalik yuqori bo'lsa, shuncha yaxshi - uy-joy narxining daromadga nisbati); qancha past bo'lsa, shuncha yaxshi);

-yashash qiymati indeksi (qanchalik past bo'lsa, shuncha yaxshi);

-xavfsizlik indeksi (qanchalik yuqori bo'lsa, shuncha yaxshi);

-salomatlik indeksi (qanchalik yuqori bo'lsa, shuncha yaxshi);

-sayohat vaqti indeksi (qanchalik qisqa bo'lsa, shuncha yaxshi);

- ifloslanish indeksi (qanchalik yuqori), dunyoning turli shaharlaridagi hayot sifati indeksi bo'yicha Toshkent shahri yetakchilik qilmoqda. Uy-joy narxining daromadga nisbati kvartira yoki uy sotib olish imkoniyatini ko'rsatadi, bu ijobiy omil albatta.

Xulosa. Islohotlarni davom ettirish, infratuzilmani mustahkamlash va ijtimoiy tafovutlarni kamaytirish O'zbekistonning barcha fuqarolari turmush darajasi va sifatini oshirishda davom etadi. Bu erda amalga oshirilishi mumkin bo'lgan asosiy qadamlar quydagilardan iborat: 1. Iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish: yangi ish o'rinlari yaratish va aholi daromadlarini oshirish mumkin bo'lgan sanoat, qishloq xo'jaligi, turizm va boshqa sohalarni rivojlantirishga ko'maklashishimiz kerak.

Bunga tadbirkorlar uchun soliq yukini kamaytirish, investitsiya muhitini yaxshilash va biznesni qo'llab-quvvatlash uchun infratuzilmani rivojlantirish kiradi. Fuqarolar Yangi maktablar va oliy o'quv yurtlarini qurish, professor-o'qituvchilarning malakasini oshirish, tibbiyot muassasalarini modernizatsiya qilish va zamonaviy dori-darmonlar va tibbiy asbob-uskunalar bilan ta'minlash 3. Tengsizlikni kamaytirish va qashshoqlikga qarshi kurash: ijtimoiy qo'llab-quvvatlash dasturlari va kamaytirish choralari ishlab chiqishga e'tibor qaratish lozim. Amaldagi ijtimoiy dastur va mexanizmlarni tahlil qilish va baholash, ularning samaradorligini aniqlash va zarur tuzatishlar kiritish zarur. Kam ta'minlanganlar uchun bandlik, ta'lim va kredit olish kabi imkoniyatlar yaratishga e'tibor qaratish 4. Uy-joy sharoitlarini yaxshilash: aholini arzon va sifatli uy-joy bilan ta'minlash. Bu uy-joy dasturlari, subsidiyalar va uy-joy sotib olish yoki ijaraga berish uchun boshqa qo'llab-quvvatlash choralari o'z ichiga olishi mumkin. Hududlarning yashash sharoitlarini yaxshilash, kommunal xizmatlardan foydalanish va infratuzilmani yaxshilash uchun uy-joy infratuzilmasini rivojlantirishga ko'maklashish zarur. Aholini zamonaviy mehnat bozori talablariga javob beradigan ko'nikma va bilimlar bilan ta'minlash maqsadida kasb-hunar ta'limi va malaka oshirish tizimiga e'tibor qaratish maqsadga muvofiqdir. Bu amaliyot dasturlari, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va innovatsiyalar va ijodkorlikni rag'batlantiradigan muhitni yaratishni o'z ichiga olishi mumkin.

Umuman olganda aholini hayot sifatini yaxshilash bu avvalombor odamlarning o'z dunyoqarashlarini o'zgartirish, boqimandalik kayfiyatidan chiqib, mehnat qilish - yashash mazmunining muhim qismi ekanligini anglab yetishlari lozim.

Adabiyotlar/Литературы/References:

1. Валовой национальный продукт (ВНП) был предпочтительной оценкой, которая отличалась от ВВП тем, что она измеряла производство гражданами страны как внутри страны, так и за рубежом, а не только ее «резидентами».
2. Robert F. Kennedy Speeches. Remarks at the University of Kansas, March 18, 1968 [Электронный источник]. URL: <https://www.jfklibrary.org/Research/Research-Aids/Ready-Reference/RFK-Speeches/Remarks-of-Robert-F-Kennedy-at-the-University-of-Kansas-March-18-1968.aspx> (дата обращения: 10.06.2018).
3. Петти У. Экономические и статистические работы. –М.: Соцэкгиз, 1940. –324 с
4. Кенэ Ф. Избранные экономические произведения. –М.: Соцэкгиз, 1960. –521 с
5. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. –М.: Прогресс, 1993. –415 с. Маршалл А. Принципы экономической науки. –М.: Прогресс, 1993. –415 с.
6. Маркс К. Заработная плата, цена и прибыль / Маркс К., Энгельс Ф. Соч. –Т.16. –М.: Госполитиздат, 1960. –839 с
7. https://uz.wikipedia.org/wiki/Hayot_sifati
8. <https://kun.uz/news/2020/08/11/aholini-ijtimoiy-qollab-quvvatlash-tizimidagi-muammolarni-aynan-qolda-boshqarish-rejimida-hal-etishga-togri-kelmoqda-obid>

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ S/10 (4) – 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг
долзарб муаммолари**” электрон
журнали 2020 йил 6 август куни 1368-
сонли гувоҳнома билан давлат
рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой
тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-
уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).